

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2004-02-03

Områdesnummer: NRO 20 136

Områdesnamn: Vattaå

Kommun: Malung (2023)

Kartblad: 12D NO

Area: ca 12 ha, varav allt är land

Naturgeografisk region: 30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder

Landskapsformer: Bergkullslätt

Riksvärde:

Naturbetesmark	Flora
Äng	Flora

Värdeomdöme: Representativ naturbetesmark med stor förekomst betad skog och annan träd- och buskbärande hagmark och naturlig slåttermark med hackslätt och med lång kontinuitet.

Vattaå saknar motstycke i kommunen. Kontinuerligt hävdad sedan 1700-talet äger denna genuina finnbosättning än idag oförändrad bruksstruktur, med bl a bibehållet system med in- och utågor, hackslogar vars hö lieslås och hässjas, skogsbete med genuin kreatursras, hävdad myrodling med handgrävda diken samt sällsynt och hävdkrävande flora. Utan tvivel är Vattaå ett av Dalarnas mest genuina skogsjordbruk.

Mycket art- och individrika växtsamhällen med arter som fältgentiana, knägräs, ängsvädd, kattfot, ormrot, dvärglumner, höskallra och slåttergubbe.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, nyckelområde, funktion.

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk och

skötsel av landskapselement. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Säkerställande: Saknas

Områdets huvuddrag: I Tyngsjö finnmark ligger Vattaå finnbosättning på 330 meter över havet i sydvästslutningen av Andena berg. Inägorna rymmer små åkerlappar och gräsvallar bland stora odlingsrösen och lövdungar samt en ansevärd areal stenbunden hackslåttermark. Fägator leder ut till skogsmarken, som är tydligt betespräglad med små ännu öppna, gamla åkerlyckor här och var samt ännu brukade små åkergården med gårdsgårdar kring.

På hackslåttermarken finner man en mycket örtrik staggad, på flera ställen övergående i örtrik friskäng. Utmarksbetena hyser magrare rödven- eller staggdominerad gräshed längs stigar och i gläntor. Viss betesgynnad källflödesvegetation uppträder i fårhagen. Floran i hackslogarna är synnerligen rik, med arter som fältgentiana, knägräs, ängsvädd, kattfot, ormröt, dvärglumner, höskallra och slåttergubbe. I fårhagen förekommer källört i betade källdråg. På inägan står solitära rönnor, sälgar och björkar samt en tio meter hög en.

Anmärkningar: Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (obj. nr 23-32), i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (obj. nr 23-33) samt i länets ängs- och hagmarksinventering (obj. nr 23-33).

Referenser:

Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*.

Länsstyrelsen 1994. Falun.

Länsstyrelsen i Dalarnas län, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*.

Länsstyrelsen. Falun.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.